

tä identiteetit rakennetaan eron *sisällä* ei sen ulkopuolella, toisin sanoen, merkitys konstruoidaan aina suhteessa Toiseen, siihen mikä ei ole tai mikä puuttuu. Kun identiteettejä rakennetaan diskurssin sisällä, on niitä myös tarkasteltava tiettyjen erityisten diskursiivisten muodostumien ja käytäntöjen sisällä tuotettuina. Sosiaalisen identiteetin muodostaminen on lisäksi vallan akti, sillä: "Se yhtenäisyys, se sisäinen yhdenmukaisuus, jota termissä "identiteetti" pidetään perustana, ei ole luonnollinen, vaan konstruoitu sulkeuman muoto." (s. 252)

Mutta miten subjektit rakentuvat näissä minän konstruoiduissa kertomuksissa? Tähän Hall ei tarjoa valmista vastausta, vaan pikemminkin etsii uusia avauksia. Teoreettisella tasolla Hall pyrkii nimitämään vakuuttamaan, että subjekti rakentuu aina tietynlaisena diskurssin efektinä. Sen mukaisesti althusserilaisesta ideologiateoriasta tuttu "kutsuttu subjekti" ja lacanilaisesta psykoanalyyttistä tuttu "puhuva subjekti" kohtaavat edellä kuvatussa identiteetin muodostamassa sulkeumassa.

Hall pyrkii yhdistämään kaksi keskeistä teoreettista perinnettä tarkoituksenaan välttää sekä psykoanalyyttisen että ekonomistisen reduktionismin vaarat, "identiteetissä" psyykinen ja diskursiivinen (sosiaalinen) kenttä ja vastaavasti *tiedostamattoman* ja *ideologian* käsitteet niveltävät toisiinsa. Foucault'n "minäteteknioiden" puhuttelemana Hall pohtii intentionaalisen ja tiedostamattoman suhdetta subjektiuden rakentumisessa. Erityisen viehättynyt Hall näyttää olevan Judith Butlerin *Bodies that Matter* (1993) teoksessa esittämistä ajatuksista. Tämä feministinen teos tarjoaa näkökulman subjektin, ruumiin ja identiteetin monisyiseen vuorovaikutukseen yhdistäen analyttisesti niin psykoanalyyttistä kuin foucault'laista näkökulmaa.

Hall korostaa artikkelissa *Kuka tarvitsee identiteetin käsitettä?* että identiteettiä koskevan teorian rakentamisessa päästään eteenpäin vain, jos tunnistetaan psyykkisten ja diskursiivisten elementtien liittyminen toisiinsa. Uudelleenluettuna Stuart Hallin analy-

sit kulttuurisen identiteetin kysymyksistä johdattavat tätä ajatusta lähemmäksi konkretiaa. Ehdotankin, että tästä peruskysymyksestä kiinnostunut lukija aloittaisi kirjan nimenomaan viimeisestä artikkelista. Sukupuolitetusta identiteetistä kiinnostuneet alkoon myös kukaan unohtako oheislukemistoa, johon Judith Butlerin lisäksi kuuluu ehdottomasti Teresa de Lauretis.

IIRIS RUOHO

Puhu sinä, minä kuuntelen!

Elokuussa Reykjavikissa pidetty 15. pohjoismainen viestintätutkimuskonferenssi kartoitti alaa reilun kolmesadan tutkijan voimin, 20 työryhmässä esitettujen 190 paperin verran. Koko joukolla haarukoitiin median menneisyyttä, tulevaisuutta sekä nykytilaa, pääpuhujina mestaroivat tanskalaiset Ib Bondebjerg ja Kirsten Drotner sekä Ellen Wartella Yhdysvalloista.

Enemmistö tutkijoista oli saapunut paikalle Ruotsista ja Norjasta kun tanskalaisia, suomalaisia ja isäntämaan edustajia oli yhteensä vajaa kolmannes. Lisäksi osanottajia oli mm. Baltian maista, Venäjältä, Makedoniasta ja Hollannista.

Kysymys konferenssin käyttökielestä nousi jälleen puheenaiheeksi. Kun osallistujapohja on laajentunut perinteisten Pohjoismaiden ulkopuolelle, englannin kielelle löytyy yhä enemmän puolittajia. Tietysti on selvää, että englanti pohjoismaisessa kokouksessa vaikuttaa vähän nyrjähtäneeltä vaihtoehdolta, mutta yhtä totta on, että skandinaviskaa eivät kaikki pysty ymmärtämään, vaikka haluaisivatkin. Kun esimerkiksi Baltian maista kokouksiin tulee osallistujia, jotka myös haluaisivat osallistua keskusteluihin, on koston kieli politiikkaa täsmennettävä.

Esitettyistä vaihtoehdoista molempi-parempi tuntuu olevan suosituin, mutta ei sekään ongelmaton ole. Englannin pyytäminen

työryhmän kieleksi tulkitaan herkästi pyllistykseksi skandinaviskalle ja päinvastoin. Sekin täytyy muistaa, että suomalaiset ja baltit eivät automaattisesti kuulu englantia vaativaan leiriin: moni kuuntelee mieluummin sujuvaa norjaa kuin tankeroa englantia, ja esimerkiksi konferenssin ruotsalaisilta osanottajilta tuli yhtä lailla kommentteja "sukulaiskielten" käsittämättömyydestä.

Seuraava konferenssi järjestetään Norjassa: kokousta järjestävä työryhmä on jo ottanut kielikysymyksen erityiseen seurantaan. Rakennetaan vuonojen maahan Baabel selviää viimeistään vuonna 2003. Sitä odotellessa Reykjavikin saldoon kannattaa tutustua tarkemmin osoitteessa <http://www.nordmediakonferens.hi.is/>

PERTTI VEHKALAHTI

Juurun logiikkaa ja muita kipupisteitä

– Osa mediaa ei tunne mitään rajoja sen suhteen miten ihmisen yksityisyyteen liittyviä asioita saalistetaan ja miten niitä otsikoissa ja lööpeissä dramatisoidaan. Julki-suudessa tunnettuja ihmisiä käsitellään eräänlaisena materiaalina, josta reippaat toimittajat katsovat saavansa muovailta melkein mitä itse haluavat, kritisoii ympäristöministeri Satu Hassi.

Hassin mukaan tiedotusvälineet toimivat juurun logiikalla; sen jälkeen kun yksi toimittaja on esittänyt jostakin asiasta julkisesti negatiivisen tulkinnan muut tiedotusvälineet käyttävät kyselemättä tätä tulkintaa lähteenään.

Hassin esiintuoma yksityisyyden suojaan liittyvä mediaeettinen ongelma on yksi marraskuun **Mediaetiikan kipupisteet** -luentosarjalla käsiteltävistä. Studia generalia -tyyppinen luentosarja pidetään 1.-29.11.2001 – viitenä peräkkäisenä torstaina kello 16-18. Paikka on Tampereen yliopisto, luentosalit A1. Luennot ovat avoimia kaikille. Lisätietoja journalisti-portaalista osoitteesta <http://journalismi.uta.fi/>

ELINA NOPPARI

